

Reservasjonsrett for leger

Ordføreren har bedt om at det redegjøres for saken.

Det foreligger til høring fra HOD et forslag til endringer i flere lover og forskrifter med det formål at fastleger skal kunne reservere seg mot å henvise kvinner til abort.

Bakgrunnen er en lang debatt i fagmiljøet om hvorvidt det er riktig å la enkelte fastleger av samvittighets- og overbevisningsgrunner, unndra seg plikter i saker som handler om "liv og død". Det mest aktuelle er henvisning til abort, men i debatten har ulike former for prevensjon og befruktning også vært oppe som mulige handlinger det ville være mulig å ønske reservasjon for. Debatten ble sannsynligvis utløst av et medieoppslag om en enkelt lege i Telemark som av religiøse grunner hadde fått avtale med sin kommune om at han kunne få slik reservasjonsrett, til tross for at det var lange avstander til nærmeste alternative lege. Departementet reagerte med å fastslå at dette ikke var lovlig, og det ble forsøkt å finne ut hvor mange leger dette kunne gjelde. Det har ingen så langt klart å finne ut sikkert.

En foreløpig kulminasjon av debatten foregikk på Legeforenings landsmøte i juni -13. Etter et langt forarbeid med en utredning som viste at legeforeningen lang fra var enig, snarere tvert imot – utredningen konkluderte med hele 4 forskjellige syn på saken, ble det fattet et vedtak som på et vagt grunnlag (.."ikke være til hinder for befolkningens lovbestemte rettigheter"..) åpnet for en reservasjonsrett. Formuleringene var så utvannet at vedtaket ble enstemmig.

I regjeringsforhandlingene høsten-13 ble det bestemt å fremme forslag om at leger skulle få rett til å reservere seg. Forslaget foreligger nå til høring. Forslaget omfatter bare abort. De legene som reserverer seg, skal bekjentgjøre det med brev til alle pasienter, og de skal sørge for at kvinnen blir henvist til annen lege som kan henvise til abort. Kvinner og alle andre på reserverende leges liste skal fritt kunne bytte fastlege når de blir kjent med avtalen om reservasjon. Kommunene skal stå for forvaltningen av denne loven, og være part i avtaler om reservasjon. Kommunene bestemmer selv om de vil inngå slike avtaler, og det ligger strenge føringer på hvilke forutsetninger som må være til stede (andre leger med kapasitet, fast avtale mellom reserverende lege og annen lege om å utføre oppgaven det er reservasjon for).

I Vestby har spørsmålet aldri vært aktuelt. Fastlegene her har aldri hatt slike behov. Den generelle stemningen blant legene, på legekantorene og i kommunens helseadministrasjon, er slik at det neppe er grunn til å tro at lege med slike behov vil komme i posisjon til å besette en liste. Skulle dette likevel skje, kan kommunen velge å ikke inngå slik avtale. Lovforslaget synes dermed ikke å være så galt, sett fra kommunepolitikeres ståsted, all den tid de kan velge eller ikke velge å inngå avtaler om reservasjon med fastleger.

Spørsmålet for Vestby kommunes politikere blir derfor mer prinsipielt og politisk. Det kan synes som om dette ikke er til hinder for et stort engasjement. Argumentene er velkjente og allmenne.

Hovedargumentene for reservasjon er hensynet til den enkelte leges samvittighet, og den allment aksepterte sannhet at alle spørsmål om abort er vanskelige, også for leger. Det er derfor normalt sett ingen andre enn kvinnen selv som har noe med dette spørsmålet å gjøre. Hovedargumentene mot er kvinnes rett til også denne helsetjenesten, og det faktum at i et forhold mellom lege og pasient er det allment akseptert at legen er den sterkeste part. Det kan anføres at den svakestes rett ikke bør svekkes i forhold til den sterke. Videre kan det virke inkonsekvent at den reserverende legen skal ha plikt til å henvise kvinnen til en som kan gjøre nettopp det man reserverer seg mot.

Administrasjonen ønsker ikke å fremme forslag til vedtak i en slik sak av livssynsmessig karakter. De tre mulig utfall av herværende sak vil være å 1.) uttrykke støtte til loven 2.) uttrykke misnøye med loven 3.) unnlate å uttale seg til loven.

Til støtte for det siste ligger det faktum at kommunen selv kan velge hva den vil gjøre i en hver sak som loven måtte frembringe. Til støtte for de to første vedtak ligger personlige overbevisninger.